

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE OKRAJA PTUJ

Leto II. — Štev. 3

Izhaja štirinajstdnevno

Ptuj, 10. februarja 1949

Mesečna naročnina din 6.—

Cena din 3.—

Združena zemlja!

Izjava za pristop v zadrugo... Stefan je čital besedo za besedo, obstal in čital znova, da ne bi ničesar prezrl, kar bi se po podpisu izjave dalo drugače tolmačiti, kot je on razumel. Vedno je pred podpisom pomislil, kaj dela, ker je že njegov oče trdil, da napisane in podpisane reči bolj držijo kot dober domenek. Ni mala reč, odstopiti zemljo zadrugi, voze, stroje, vprežno živino, pa še hoditi sam in s svojimi ljudmi v zadrugo na delo. »Ah vrag«, je rekel sam pri sebi, »zavoljo vsega tega sem si že dolgo belil glavo, nazadnje bom pa le podpisal... V treh letih se bom že prepričal, kako bo državi in nam zadrugarjem koristilo delo na naši združeni zemlji. Videl bom, kako si bomo znali pomagati pri delu v brigadah. Radoveden sem, kako se bomo zdogali zaradi živine in gospodarskih poslopij. V pravilih za Kmetijske obdelovalne zadruge je določba, da se 1—5% celotnega dohodka zadruge letno vnaša kot delež na vrednost zemlje... Skoraj ne morem verjeti, da bomo od čistega dohodka zadruge plačali samo 3% davka šele v drugem letu, prvo leto pa nič. Vsako besedo zadržanih pravil in pristopne izjave bom občutil na svoji koži, če je res dobro mišljena. Pošteno delo me ne more spraviti na slabo življenje. Saj pa bomo v zadrugi sami domači možje. Naše žene in otroci nam bodo pri vsem pomagali. Zaščito in podporo imamo tudi v ljudski oblasti. Počasi se bom znebil dolgov. Davčnih skrbi ne bom imel. Otroci me ne bodo preganjali za doto, ker bodo imeli v zadrugi svojo eksistenco. Izšolali se bodo. V zadrugi bodo vodili delo po strokovnih nasvetih in naših izkušnjah za boljši pridelek, za njihovo in naše boljše življenje. Zemljo pri hiši si bomo obdelovali, redili krave, prašiče za domače kolone, perutnino, zajčke in čebele.

Vse to nam bo priboljšek, osnovne življenjske pogoje pa si bomo ustvarjali z zadrugo.

V naši državi je bilo mogoče odpraviti sovraštvo med ljudmi raznih narodnosti in vere, jih združiti v oborožiti ter voditi v borbo proti fašističnemu sovražniku. Kako ne bi bilo mogoče odpraviti nesporazumov med našimi možmi na vasi in jih voditi na zadrugne njive v borbo za lepše življenje.

Z ljudmi v vasi in drugimi se bomo razumeli, saj bomo skupaj orali, sejali in drugo. Mesto dosedanjega zbadanja si bomo svetovali izboljševali naše delo, za tem pa tudi zaveli in zavlesali. Dokazali bomo, da smo iz stare vasi ustvarili novo. Naše življenje bo novo. Zgradili bomo še nove hiše, ki bodo gledale preko naših koč.

Delavcem v mesto bomo pisali, kaj delamo. Prišli nas bodo obiskat in jim bomo pokazali naše zadrugno podjetje. Mogoče nas bo še kdaj obiskal tovariš Tito. Nasmejaj se nam, bo, ko mu bomo povedali, kako je bilo, ko smo zbirali prve pristopne izjave.

Poročilo o ljudskem posojilu

3.954.048 vpisankov ljudskega posojila na področju FLRJ (razen prip. JA in NM) je od skupne vpisane vsote din 4.098.229.000/50 vplačalo din 3.864.122.813. (Iz poroč. Zvez. vpis. kom.)

Opozorilo!

Zaradi spremembe v uredništvu prosimo, da pošljete morebitne reklamacije v zvezi s sprejemanjem in plačevanjem našega lista.

OB STOLETNICI Prešernove smrti

V Kranju je 8. februarja 1849 umrl France Prešeren, prvi Slovenec, ki je doumel po navdihu in po svoji veliki izobrazbi, da so se ob njegovem nastopu že svetlikati skozi goste jutranje hudournne oblake daljni žarki nove dobe za človeštvo in za naš nepriznani, v samem sebi sprti, z napakami obloženi, a v pravico in resnico verujoči narod. Prešernove pesmi so dokaz, da je naše ljudstvo ohranilo ne glede na potoke krvi in solza, ki jih je potočilo v bojih s Franki, s Turki, z grajščaki in v habsburških dinastičnih bojih, tvorno moč in voljo, doseči na vseh področjih druga evropska ljudstva, se med seboj zediniti, družbeno preurediti in stremeti po zedinjenju s slovenskim jedrom.

V počastitev 100-letnice njegove smrti smo imeli v Ptuju od 3. do 8. t. m. v gledališču priveditve za odrasle s predavanjem, recitacijami, Nušičevo komedijo »Gospa ministrica«, predstavo za pionirje in slavnostno akademijo s programom.

3. XII. 1800 do 8. II. 1849

Alojzij Gangl: France Prešeren

Prešernovemu spomину

(ob stoletnici Prešernove smrti spesnil Branko Rudolf)

Naj bo na ravnem, naj bo med gorami, vsepovsod, kjer Slovenija živi, pevca slavimo, ki živ je med nami, tudi če davno že v grobu leži.

V pesmih še biva med nami Prešeren, vedno naš narod bo pevca častil. Ljubil je, pel in trpel in neveren z vero v človeka rojake budil.

Zbrani Slovenci budimo spomine: samega sebe nam je daroval, srca nam vnel je za čast domovine, ko se za srčno človeštva je vžgal.

Strune zbudil je še v nas poezije, v živih ljudeh nam bo živel vse dni; vse, kar sejal je, naj v srcu nam vzklije, kakor cvetlica, ki v zemlji kali.

Partija, vodilni odred delavskega razreda, in njeno delo na podeželju ptujskega okraja

Na konferenci sekretarjev osnovnih partijskih organizacij v ptujskem okraju dne 3. februarja t. l. je član Okrajnega komiteta KP tov. Živica Jože v referatu o zadrugništvu podal obrise vodilnih nalog bodočega dela med drugim v sledečem:

Nekateri člani Partije in sekretarji na podeželju so vodili med ljudstvom priprave za združitve malih in srednjih kmetov v kmetijsko-obdelovalne zadruge. Uspeh njihovega požrtvovalnega dela in pomoči komisije CK KPS se danes odraža v tem, da so na novo ustanovljene zadruge v Desterniku, Trničah in Grajeni, druge pa se vršijo priprave.

Vodilna naloga osnovnih organizacij KP v našem okraju je v pomoči upravnim odborom novoustanovljenih zadrug pri pravilnih začetnih političnih, organizacijskih in tehničnih prijemih v zadrugah. Malim in srednjim kmetom, kjer še ni zadrug in kjer so ti še izven zadrug, je treba omogočiti po poti pritegovanja ustanovitev oziroma priključitev k zadrugam, čim so se za

to odločili na podlagi prepričevanja.

Zanimanje za ustanavljanje Kmetijsko-obdelovalnih zadrug se naglo razvija. Večji kmetje so bili v kapitalističnih pogojih razvoja med prvimi za uporabo vseh novejših tehničnih naprav, ki jih še danes posedujejo, sedaj pa se temu izmikajo, ker se ne bi radi odrekli samoljubnemu življenju, delovni disciplini in pravičnemu razdeljevanju pridelanih proizvodov. Ne bi se radi podredili zavesti, da je v socialistični družbi vas družina enakopravnih, svobodnih delovnih ljudi, ki ustvarjajo združeni na zemlji svoje vasi boljše življenje svojim otrokom in pomagajo s kmetijsko proizvodnjo opravljati naloge planskega gospodarstva.

Večina malih in srednjih kmetov gre po napredni poti, manjšina pa zaostaja kot pri vsaki stvari. Naloga partijskih celic na ptujskem podeželju je tudi v vodstvu množičnih sestankov organizacij Osvobodilne fronte ter v pojasnjevanju o razvojnih možnostih in prednostih kmetijsko-obdelovalnih zadrug pred zasebnim drobnolastni-

škim gospodarstvom. Tako bodo naši ljudje spoznali politično in gospodarsko vsebino zadrugnega življenja.

Vodstvo visoke budnosti nad poskusi razbijanja priprav ali obstoja ustanovljenih zadrug je prav tako naloga osnovnih partijskih organizacij. Ustvarjanje in razširjanje lažnih parol in vesti ne smejo na vaseh mimo partijcev, ker bi s tem prepustili sovražnikom socializma svojo vodilno vlogo.

O delu osnovnih partijskih organizacij na podeželju v pogledu združevanja v zadruge je dal vodilne smernice tudi član OK KPS tov. Belšak Franc, o delu na ostalih sektorjih pa pred in po tem referatu člani OK KPS tov. Grden Lovro, Maver Ivan, Briški Lojze in Furlan Dušan.

V poročilih in diskusijah sekretarjev osnovnih partijskih organizacij so bili prikazani uspehi njihovega vodilnega dela ter organizacijske stare in nove napake.

Na konferenci sprejeti sklepi zajemajo nujne naloge bodočega partijskega dela.

Načelo samoodločbe in Koroški Slovenci

Pogajanja za sklenitev mirovne pogodbe z Avstrijo, ki so začela 7. februarja t. l. bodo dokaz, kako upoštevajo predstavniki držav Zapadne demokracije načelo samoodločbe pri reševanju priključitve Slovenskega dela Koroške k Jugoslaviji.

Neumrljiva težnja po svobodi ni pri koroških Slovencih, pa čeprav so morali že toliko desetletij živeti pravi peklen na svoji zemlji, nikda, pognala tako čudovitih mladik, kakor jih je pognala v valiki vojni proti hitlerjevski Nemčiji. Atlantska listina, zlasti njen tretji člen, ki poudarja načelo samoodločbe slehernega naroda, da si oblikuje svoje vladne oblike, in šesti člen, po katerem se bo vsem deželam nudila možnost varnega

življenja na njihovem ozemlju, je dala, zlasti ko so jo podpisale Sovj. zveza in še 23 drugih držav, slovenskim borcev moralno oporo in perspektivo uresničenja borbenih prizadevanj. Slovenci na Koroškem so zaslužili, da je njihova bodoča usoda odvisna od njihove lastne aktivnosti. Pred očmi se jim je v daljavi pokazala rešitev iz sužnosti — svoboda. Kljub največjim nasiljem in najstrašnejšim gestapovskim metodam ni bilo več miru na Koroškem, Korošci so vedeli, zakaj so se začeli boriti...

V Celovcu je razvil Maier-Kalbitsch 10. julija 1942 v predavanju funkcionarjem NSDAP načrt za uničenje sloven-

skega življa na Koroškem med drugim z besedami:

...Ob koroškem plebiscitu 1919/20 je bilo potrebno, da je bil skovan bojni klic »Koroška Korošcem« in »ven s Kranjsko« itd. ... Danes so razmere postale drugačne; Koroška je sedaj najjužnejša pokrajina velike države. Obramba te države zahteva narodno očiščenje v obmejnem ozemlju. Zato tudi ne smemo trpeti, da bi se tu na mejni vdeli Slovenci v sovražnem smislu od Nemcev in države. Ne smejo se nič več delati razlike med Nemci, Windischerji in Slovenci. Windischerji, ki priznavajo, da pripadajo nemškemu narodu, so pač Nemci, za Slovence pa ne more biti tu več nobenega prostora. To stališče je treba z vso oostrostjo zastopati tudi pri socialnih ustanovah naše države; tako bomo smeli v bodoče dajati pomoč za otroke samo politično zanesljivim, kajti nobenega interesa nimamo, da bi s socialnimi pridobitvami naše države olajšali življenje našemu nasprotniku.

Prvi začetki Osvobodilne fronte na Koroškem so nastali v goratem območju vzhodnih Karavank. Kotline in doline okoli Zelezne Kaple so postale izhodišče osvobodilnega gibanja na Koroškem. Sele, Korte, Obirsko, Lobnik, Lepena, Bela in Zelezna Kapla so kraji, kjer se je Osvobodilna fronta na Koroškem najbolj zasidrala. Tu je bilo doma veliko tistih dezertirjev, ki so se nemški vojski odtegnili že pred napadom na Jugoslavijo, pozneje pa so postali prvi koroški partizani in prvi aktivisti Osvobodilne fronte. Svoje delo so začeli v tistih mesecih, ko so Nemci iz Ukrajine prodirali proti Kavkazu in Volgi.

Največja bitka koroških partizanov z Nemci se je odigrala v bližini nekdanje jugoslovansko-avstrijske meje, oz. po tamkajšnjih hribih od 19.—24. avgusta 1944. Bojevala sta jo 1. in 3. bataljon VKO. Udeležili so se je člani osrednjega štaba in grupni komandant »Gašper«. Ze 13. je štab zvedel, da so Nemci pripeljali v Crno zelo veliko vojaštva in tankov. Za 19. avgust so partizani zaprli vse poti v Bistvo in Koprivno. Nemška kolona je prišla in zadelala na zasedo in bila ponovno odbita. Tretji bataljon jim je dopoldne padel v hrbet in jim razbil vso komoro. Prvi bataljon, ki je uspešno kluboval vsem nemškim kolonom je bil istega dne v nevarnosti, da mu vpadе v hrbet druga nemška kolona, ki je prodirala iz Podpece. Bataljon se je pomaknil 2 km nazaj na nove položaje. Ko je potem nemška kolona ponovno hotela prodrati iz Crne, je bila zopet odbita.

Gauleiter Rauner je 3. decembra 1944. v govoru označil položaj v prostoru njegove oblasti:

»Položaj v našem prostoru ni zadovoljiv, kar se tiče varnosti. Ta je tak, da se mora brezpogojno spremeniti. Omenil sem že, da je prisotnost banditskega gibanja z vojaškega vidika pomembna. Tri leta smo se že pobijali z uspehi in neuspehi. Toda na položaj ni treba gledati tragično kakor pred enim letom.

Fronta na jugovzhodu se vedno bolj približuje. Poskusiti bomo morali, da tukaj ustvarimo fronto, ki jo bomo mogli v stiski vzdržati, ali pa bo sovražnik stopil na domača tla.

Fronto bomo mogli zgraditi le, če bomo v tem od band okuženem prostoru končno napravili red. To je postalo nujno. To sem tudi predočil v Führerjevem glavnem stanu. In posrečiti se nam mora, da ne bomo banditov samo zadržali, temveč izvedli, kar se tega tiče, popolno očiščenje.

Po zlomu hitlerjevske Nemčije so slovenski partizani za nekaj tednov zasedli znaten del Slovenske Koroške in ga osvobodili tisočletnega nemškega jarma. Kljub še vedno močnim nemškim silam in kljub kopičenju najrazličnejših kvizlinških enot, ki so bežale iz Jugoslavije, so se mogli veseliti slave zmagovalcev nad Nemci in osvoboditeljev rodnih koroških bratov. Popolne zasedbe vsega slovenskega ozemlja na Koroškem pa niso mogli doseči, ker so prej od jugozahodne strani Italije in Kanalske doline prišle zavezniške enote. Njim je bilo po potšdamskem sporazumu med velikimi tremi doloceno, da ob zlomu Nemčije okupirajo Avstrijo v starih republiških mejah. Zato je partizanska zasedba mogla biti v takratni situaciji samo začasna. Dne 21. maja so se po ukazu jugoslovanskega vojaškega poveljstva začeli slovenski partizani umikati iz krajev, ki so jih napojili s svojo srčno krvjo. V nekaj dneh so se umaknili do stare jugoslovansko-avstrijske meje, ne da bi se Jugoslavija odpovedala svojim zahtevam po osvoboditvi in priključitvi Slovenske Koroške k Jugoslaviji.

(Iz koroškega zbornika)

DOVOLJ SMO MOČNI ZA PLANSKO DELO

Polenšak, februarja 1949. Člani sekretariata aktiva LMS v Polenšaku smo na seji 2. febr. t. l. sprejeli predloge naših mladincev, jih overili in zajeli v osnutek plana za leto 1949, ki bo predložen v diskusijo in odobritev članom aktiva na volivni konferenci.

S prevzemanjem nalog iz 5-letnega plana hočemo mladinci na Polenšaku, organizirani v LMS, dokazati svojim mlajšim in starejšim domačinom, da smo dovolj močni za delo in pomoč pri izvajanju planskih nalog za naše srečnejše življenje.

Naš osnutek plana zajema naloge: 1. Vključitev 35 mladincev v LMS. 2. 30 mladincev bomo vključili v Kmetijsko zadrugo kot glavne člane. 3. Tri odborniška mesta v KZ bodo prevzeli mladinci.

(Nadaljevanje na 2. strani)